

Bản tin tuần: Thanh toán không dùng tiền mặt tăng trưởng mạnh

Phần 1: Xu hướng thanh toán không dùng tiền mặt tăng trưởng mạnh

Năm 2022 giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt tăng 85,6% về số lượng và 31,39% về giá trị so với 2021. Trong đó, thanh toán qua kênh Internet tăng 89,36% về số lượng và 40,55% về giá trị; qua kênh điện thoại di động tăng 116,1% về số lượng và 92,3% về giá trị; qua phương thức QR code tăng 182,5% về số lượng và 210,6% về giá trị, tỷ trọng các giao dịch rút tiền mặt xử lý qua hệ thống Napas đã giảm từ 12% năm 2021 xuống chỉ còn 6,56% năm 2022.

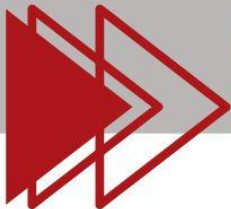
Đánh giá về hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt thời gian qua, ông Phạm Anh Tuấn - vụ trưởng Vụ Thanh Toán, Ngân hàng Nhà nước - nhấn mạnh chưa bao giờ hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt phát triển mạnh mẽ như hiện nay. Người tiêu dùng có thể thấy tại siêu thị, nhà hàng, cửa hàng, chợ dân sinh, thậm chí là cả quán trà đá vỉa hè... đều thấy thanh toán không dùng tiền mặt.

Và trong các phương thức thanh toán không dùng tiền mặt, QR code có tốc độ tăng trưởng mạnh mẽ nhất cả về số lượng và giá trị. Số lượng thanh toán năm sau luôn cao hơn năm trước nhiều lần.

Như qua phương thức QR code, năm 2022 tăng tới 225,36% về số lượng và 243,92% về giá trị so với năm 2021. So với cùng kỳ năm ngoái, ba tháng đầu năm nay giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt tăng 53,5% về số lượng.

Trong đó, thanh toán qua kênh Internet tăng hơn 88% về số lượng và 7,4% về giá trị; qua kênh điện thoại di động tăng 65,5% về số lượng và 13,3% về giá trị.

Đáng chú ý, thanh toán qua phương thức QR code tăng mạnh mẽ nhất với 160,7% về số lượng và 43,8% về giá trị; qua POS tăng 37,5% về số lượng và 32% về giá trị. Riêng giao dịch qua ATM giảm 2,73% về số lượng và 4% về giá trị.

Bên cạnh đó, sau hơn một năm triển khai thí điểm dịch vụ tài khoản mobile money - dùng tài khoản viễn thông để thanh toán hàng hóa, dịch vụ có giá trị nhỏ, đến nay cả nước có 3,71 triệu tài khoản mobile money với hơn 8.800 điểm kinh doanh và 15.300 điểm chấp nhận thanh toán.

Những con số trên cho thấy các phương thức thanh toán không dùng tiền mặt từ QR code, thanh toán qua điện thoại, qua Internet đã quen thuộc với người tiêu dùng. Tại các cửa hàng, quán cà phê, hủ tiếu, hàng rau, thịt ở chợ dân sinh..., người bán hàng đều có QR code để khách hàng có thể thanh toán một cách dễ dàng và thuận lợi.

Các phương thức thanh toán không dùng tiền mặt không chỉ giúp người dân đảm bảo an toàn mà còn có kế hoạch kinh doanh, chi tiêu trong quản lý tài chính hiệu quả hơn. Với phương thức thanh toán QR code, hộ kinh doanh cá thể hay cá nhân buôn bán nhỏ lẻ cũng dễ dàng triển khai, không phát sinh thêm chi phí vận hành nên ngay cả các vùng nông thôn cũng đang bùng nổ chứ không riêng các thành phố lớn.

Phần 2: Nguyên nhân khiến thanh toán không tiền mặt trở thành xu hướng

Quá trình chuyển đổi số ngân hàng đã làm thay đổi hành vi sử dụng dịch vụ ngân hàng của khách hàng, góp phần đẩy nhanh quá trình số hóa ngân hàng. Trong xu thế hội nhập và phát triển của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, việc phát triển dịch vụ tài chính - ngân hàng bán lẻ là định hướng chiến lược quan trọng hàng đầu của các ngân hàng và tổ chức tài chính, giúp mở rộng thị trường, nâng cao năng lực cạnh tranh, tạo nguồn vốn trung và dài hạn ổn định để phục vụ phát triển kinh tế. Việc phát triển các sản phẩm, dịch vụ ngân hàng bán lẻ hiện đại trên nền tảng công nghệ số thúc đẩy hệ sinh thái tài chính số.

Theo trên, cùng với tiến trình số hóa, dư nợ cho vay cá nhân của nhóm ngân hàng quy mô lớn và vừa chiếm khoảng 40% - 50% tổng dư nợ cho vay khách hàng.

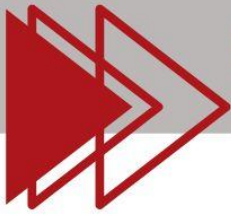
Thậm chí, tại một số ngân hàng, tỷ trọng cho vay cá nhân lên đến 90% tổng dư nợ. Cơ cấu khách hàng chuyển dịch theo đúng định hướng, tỷ trọng bán lẻ tăng trưởng ổn định, bền vững ở cả hai chiều huy động và cho vay... Bên cạnh đó, các công ty tài chính đẩy mạnh cho vay tiêu dùng, tổng dư nợ của khối công ty tài chính tiêu dùng đạt trên 200.000 tỷ đồng, tăng trưởng 7,9% so với tháng 12/2021.

Giám đốc Khối Ngân hàng Bán lẻ từ hơn 20 quốc gia trong khu vực Châu Á nhận định, phát triển các sản phẩm tài chính cá nhân hiện đại trên nền tảng công nghệ số sẽ thúc đẩy thị trường ngân hàng bán lẻ phát triển hiệu quả hơn. Trên cơ sở đó, góp phần đẩy mạnh thanh toán không dùng tiền mặt trong nền kinh tế, tạo sự thay đổi trong hành vi của người tiêu dùng.

Với các giao diện lập trình ứng dụng (API), dữ liệu mở, các tổ chức tài chính đang tận dụng các cơ hội để cộng tác với fintech và nhà cung cấp bên thứ ba nhằm đáp ứng tốt hơn nhu cầu của khách hàng với chi phí thấp hơn cũng như giới thiệu các sản phẩm và dịch vụ mới được thiết kế xoay quanh sự tiện lợi và cá nhân hóa. Những đổi mới và phát triển này chứng minh rằng tài chính bán lẻ sẽ đóng một vai trò quan trọng hơn trong tương lai.

Sự thay đổi của công nghệ đang diễn ra hằng ngày, đòi hỏi mỗi doanh nghiệp trong đó có ngân hàng phải bắt kịp công nghệ trong cuộc cạnh tranh thu hút người dùng. Mỗi nhà băng hiện vừa phải đảm bảo tuân thủ pháp luật vừa đáp ứng nhu cầu khách hàng, áp dụng nhiều yếu tố sáng tạo, trong hoạt động của mình.

Người dân đang ngày càng sử dụng điện thoại di động cho các giao dịch tài chính ngân hàng nhiều hơn, mua hàng hóa dịch vụ, thanh toán tiện ích, chuyển tiền chủ yếu qua ứng dụng ngân hàng di động hoặc qua ứng dụng ví điện tử để thay cho tiền mặt.

Sự gia nhập của phương thức thanh toán qua QR đúng thời điểm, đáp ứng kịp thời nhu cầu thanh toán của người dân. Hơn nữa, quét mã QR để chuyển tiền mang đến sự tiện lợi, nhanh chóng và chính xác cho người dùng.

Dịch vụ chuyển tiền bằng mã QR thời gian qua cũng được hầu hết các ngân hàng ưu ái miễn phí và cho phép thực hiện cả các giao dịch có giá trị nhỏ như tiền lẻ nên được người dân rất chào đón.

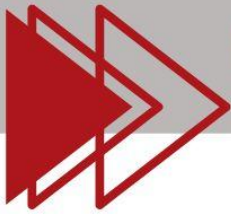
Nhờ đó, dịch vụ chuyển tiền, thanh toán bằng mã QR có sự tăng trưởng mạnh thời gian qua. Thời gian tới, nếu các điều kiện thuận lợi vẫn tiếp tục duy trì, các dịch vụ thông qua mã QR sẽ tiếp tục đà tăng trưởng cao và ngày càng phổ cập bởi sự chung tay của các ngân hàng, các trung gian thanh toán và đặc biệt là có thêm sự đóng góp giải pháp của nhiều đơn vị cung cấp giải pháp hỗ trợ thanh toán tiện lợi qua mã QR.

Phần 3: Giải pháp đẩy mạnh thanh toán không tiền mặt

Dữ liệu và việc phân tích, khai thác, kết nối dữ liệu là yếu tố quyết định tạo nên thành công của quá trình thúc đẩy thanh toán không dùng tiền mặt và hoạt động chuyển đổi số trong ngành ngân hàng.

Trong thời đại kỹ thuật số, dữ liệu có thể được sử dụng để hiểu, nắm bắt hành vi và xu hướng tiêu dùng của khách hàng, giúp các ngân hàng, doanh nghiệp xác định các cơ hội mới, đưa ra quyết định đúng đắn hơn và nâng cao hiệu quả hoạt động.

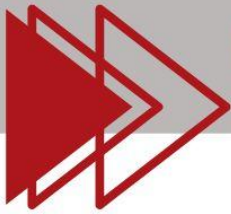
Xác định rõ vai trò quan trọng của dữ liệu trong hoạt động ngân hàng cũng như mục tiêu, định hướng của Đề án 06, Ngân hàng Nhà nước và các ngân hàng, các tổ chức trung gian thanh toán đã và đang tích cực triển khai việc ứng dụng, kết nối, chia sẻ và khai thác thông tin dữ liệu dân cư trong tất cả các hoạt động

nghiệp vụ ngân hàng, đặc biệt là thanh toán và tín dụng nhằm đẩy mạnh phát triển thanh toán không dùng tiền mặt, chuyển đổi số trong nền kinh tế.

Việc kết nối dữ liệu sẽ giúp ngân hàng hiểu biết sâu sắc về hành vi của khách hàng, giúp bán chéo sản phẩm. Ngoài ra, việc kết nối dữ liệu đầy đủ góp phần ngăn chặn hành vi gian lận lừa đảo, tăng cường công tác thông tin bảo mật.

Để thúc đẩy thanh toán không dùng tiền mặt trong thời gian tới, theo ông Tuấn, Ngân hàng Nhà nước đang kết nối với cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư để xác thực làm sạch dữ liệu.

Tài liệu tham khảo

1. “Giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt tăng trưởng gần 86%.”
VnEconomy, 16 March 2023,
<https://vneconomy.vn/giao-dich-thanh-toan-khong-dung-tien-mat-tang-truong-gan-86.htm>. Accessed 4 July 2023.
2. “Kết nối dữ liệu để đẩy mạnh thanh toán không dùng tiền mặt.” *Báo điện tử Chính phủ*, 16 June 2023,
<https://baochinhphu.vn/ket-noi-du-lieu-de-day-manh-thanh-toan-khong-dung-tien-mat-102230616160045634.htm>. Accessed 4 July 2023.
3. “Thanh toán không tiền mặt 'phủ sóng' - Tuổi Trẻ Online.” *Báo Tuổi Trẻ*,
26 May 2023,
<https://tuoitre.vn/thanh-toan-khong-tien-mat-phu-song-20230526081753752.htm>. Accessed 4 July 2023.